

gyermekirodalmi lap
2025. január

NAPSUGÁR

VÍGSÁGSZERZŐ ÚJ ESZTENDŐ

Áldott, eredményekben gazdag, mókától sem mentes új esztendőt kívánunk kis és nagy barátoknak, olvasónak! Az élettől érkező ilyen-olyan pofonok elviselésében, kiheverésében is jeleskedjünk!

A Napsugár oldalain reménykedve indulunk tovább. Tűz és víz szorításában az éléskamra kincseiben gyönyörködünk, igyekszünk jól viselkedni, fogadkozunk, nem akarjuk a karácsonyfát lebontani.

Kószabószáival Magyarországon kirándulunk, aztán a marosvécsi Kemény-kastélyban vendégeskedünk. Számba vesszük újévi népszokásaink, négyelünk-ötölünk-hatolunk, Maszat-műszésszel lelket lehelünk a hóemberbe.

Legyen víg az új esztendő mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátokkal, a Napsugárral!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: HATHÁZI REBEKA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXXI. évfolyam 755. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ,

RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

ÁRA 9 LEJ

TÁMOGATÓINK:

ÖRÖKBEFOGADÁS

V alahol messze, a Fagy birodalmában éltek Jégék, vagyis a Jég család: Jég Jenő, az apa, Jég Jolán, az anya, és egyetlen gyermekük: Jég Janó. Ahol laktak, szikrázott a hó, zúzvara gyöngyözött a fák ágain, csilingeltek a jégcsengettyűk. A szülők dolgoztak, fiuk a Hópárduc Általános Iskolába járt. Az iskola ablakain jégvirágok nyíltak, a tantermekben hűvösség lengedezett. Szünetekben Vivaldi *A négy évszak* című hegedűversenyéből a *Tél* hangzott fel. A gyermekek Hans Christian Andersen meséjét, a *Hókirálynőt* olvasták, megnézték a filmváltozatot is.

A családtagok estefeledéleztél haza. Megvacsoráztak, beszélgettek, majd lefekvéshez készülődtek. Ünnepeken apa és fia fehér öltönybe öltöztek, az anya ezüstszürke kosztümöt vett magára. Ünnepi falatok kerültek az asztalra, ünnepi hangulat fogta körül a lelküket.

Egy nap különös hirdetésre lett figyelmes Jég anyuka a főtér egyik hirdetőablakán. Később a médiában is megjelent ugyanaz a hirdetés:

Örökbefogadó szülőkre vár Tűz Tamara, négyesztendő, árva kislány. Parázsófán él, Kánikula birodalmában. A kapcsolattartó elérhetősége: Láng Lajos, langos_laji@kanikula.com

A Jég szülők összedugták a fejüket, és elhatározták, hogy örökbe fogadják a kislányt. Elmondták Janónak a tervet, aztán levelet írtak. Másnap válasz érkezett, hogy mehetnek a kislány után. Útra keltek. Előtte beszerezték a megfelelő védőruhákat. Három nap, három éjjel utaztak repülővel Kánikula birodalmába. Jót tettek a védőruhák, érezték a birodalom rettentő hűségét. A kapcsolattartó szívélyesen fogadta őket, majd elmentek az intézetbe, ahol Tűz Tamara élt. Gyönyörű kislány volt: hullámos, vörös haja, smaragd zöld szeme, pirosposzsgás arca. Amikor megpillantotta a Jég családot,

Janóhoz szaladt, mintha már ismerné, aztán megkérdezte:

– Ugye, értem jöttetek?

– Igen – válaszolta Jolán, és lehajolt a kislányhoz. – Eleinte furcsa lesz a hely, ahol élünk, de idővel megszokod, talán meg is szereted.

A lánynak elkomorult az arca, de hallgatott.

– Anya nem akart megijeszteni! Jól fogod érezni magad nálunk – mondta neki Janó.

Két nap alatt minden hivatalos ügyet elintézték. A harmadik napon hazaröpültek, ezúttal négyen. Tamarát védőruhába öltöztették, ők maguk megszabadultak védőöltözetüktől.

Tamara talán fél évig viselte a védőöltözetet. Egy napon megvált tőle, s hallj csodát, egészen jól érezte magát. Nem didergett, nem vacogott, úgy viselkedett, mintha elejétől fogva a Fagy birodalmában élt volna. Teltek-múltak az évek, a kislány nagylánnyá cseperedett. Szülei és testvére büszkéek voltak rá, jégszívük minden melegevel óvták. A szeretet a jégszívben is meleget csíhol.

Tamara a Fagy birodalmának része lett. Felöltöttként állampolgári esküt tett, mégis furcsa dolgok történtek vele. Megőrizte tűzről pattant természetét. Bármikor tűzbe ment volna szüleiért és testvéréért. Csupa tűz volt a szeme, s könnyen tűzbe jött, amikor valamiért lelkesedett. Égett keze alatt a munka, s néha körmére égett a gyertya. Előfordult, hogy a bokájában is tűz volt, tudjátok, a szeleburdisága miatt. Mit gondoltok, a valamikori Tűz Tamarából valóban Jég Tamara lett?

SZÓCS MARGIT KEZDEM „ELÜLRŐL”

Ha tudnád, micsoda öröm,
hogy járom megszokott köröm.

Decemberben befejezem,
januárban újakezdem.

Loholnak hónapok, hetek,
találgatom, mi lehetek?

Árnyékfolt, dombra terülő?
Netán eltévedt repülő?

Vándor, világot kerülő?
Egyre megy, kezdem „elülről”.

KISS LEHEL PIROSKA

Kicsi leány Piroska,
felöltözött pirosba.
Árkon, bokron halad át,
hogy meglássa nagymamát
az Aventinus-hegyen
is túl, s vigre csend legyen.

Ordas szelek megugatják,
peng az erdő, mint a szablyák.
Kicsi leány Piroska,
felöltözött pirosba.
Könnyezik, de nem nyafog.
Biztatják az angyalok.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ TŰZ

Szeretem nézni a tüzet,
ahogy a kandallóban
ficáncol.

A kis lángocskák
újra és újra összeölelkeznek,
cikáznak ide-oda,
pattognak, ropognak,
duruzsolnak.

Feleméztik egymást.

Van benne valami
meghitt szomorúság.

BERTÓTI JOHANNA KAMRA

Eltéve a hecsedli,
jó buli volt leszedni.
Cseresznye, nem feledlek!
A kamrában eperlek-
várok állnak haptákban.
De finom lesz a fánkban!

Folytatódjék a leltár:
van itt még rózsalekvár,
körteszós, birsalmakom-
pót, mind igazi vagyon.
Meggyből sűrű marmelád
(hársból főzünk majd teát),

bodzaszörpből vagy öt pint,
s fenyőszirupot hörpint-
hetünk, nincs benne hiba.

Almaszós és ősziba-
rack, üstben főtt szilvaíz,
málnadzsemek száma tíz.

Ezek után,
ha édeset
kívántok,
kamraajtónk
jó tágasra
nyissátok!

CSEH KATALIN KAMRÁK

Mi minden van a nagy kamrájában?

A polcokon befőttek: kajszibarack-, eper- és szederdzsem, vérbő meggy- s őszibarackkompót meg a híres heccsemeccs, savanyú uborka mellett csalamádé, öblös üvegekben, fonott kosarak sorakoznak pihe-puha csendben: bennük édes gesztenye, dió, körte meg alma, faládikókban krumpli, káposzta és hagyma. Békésen várják, hogy rendre elfogyjanak a hosszú-hosszú téli hónapok alatt.

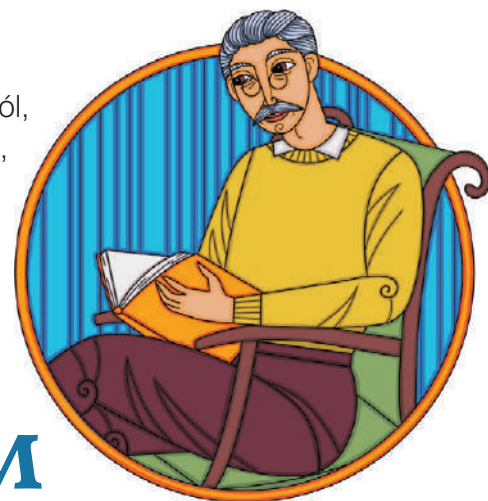
Valahányszor benyitok a nagy kamrájába, meglegbben a polcokon a papírcsipkék szárnya.

Mi minden van a szívkamrámban?

Vágyak, álmok, örömök, csodák, félelmek, bosszúságok, irigység, ragaszkodás, türelem és türelmetlenség egymás hegyén-hátán. Olyan nagy a rendetlenség, mint a szobám táján. Hol kezdjem, melyikkel kezdjem? Hol könnyebb rendet rakni? A szobámban? A szívkamrámban? Anya szerint kezdjem a szobámmal, majd folytassam a szívkamrámmal. Úgy teszek, ahogyan kéri, egy-két napig itt is, ott is tart a rend, azt hiszem, aztán újra felfordulás. Nálatok is így van ez?

OROSZ ANNABELLA rajza

◆
◆
◆ **MESÉK A ZÖLD FOTELBŐL.** Hallottatok Öcsiről, Krisztinkáról, Vilikéről vagy Vilmos atyáról? Találkoztatok-e Szikra Ferkóval, Győzelmes Gábrival? Róluk egy zöld fotelben ülve mesélt nagy kedvvel Méhes György író. Szerzőinket arra kértük, az ő szellemében írjanak új történeteket mindannyiunk örömére!

SIKÓ-BARABÁSI ESZTER

ÚJÉVI FOGADALOM

Sokavár híres volt lakói nyugalmáról, kedvességéről. Aki oda látogatott, úgy érezte, mintha hazatért volna. Az óév utolsó napján, a fogadalomtételek idején különösen sokan érkeztek.

Az előkészületek már délelőtt megkezdődtek. Az emberek kivonultak a Kiserdőbe, ott elrejtőztek egy-egy bokorban. Várták, hogy jöjjenek a madarak. Hamarosan szárnyasok lepték be a tisztást, a fák ágairól is tollas gyümölcsök lógtak. Kicsi, nagy, öreg, fiatal, csapzott vagy sima tollazatú madár, mind hasznosnak, fontosnak érezte ott magát. Akkor az emberek szólongatni kezdték őket, amire azok szép csendesen odaugráltak, s letelepedtek egy-egy ember tenyerében. Csupa szürke, csupa ében. Megvolt a szükséges kellék, csak meg kellett várni az estét. Ahogy leszállt az alkonyat, ölbe vontak minden madarat, megkeresték apró fülüket, és belesuttogtak. Utána a madarak egy kendő alá vagy kosárba kerültek, várták, hogy éjfél után a toronyóra. Ekkor mintegy vezényszóra, az emberek felkapták a kosarat, s a piacra sereglettek.

Középen állt a hosszú, hófehér márványasztal, arra tették a madarat rejtő kosarat. Amikor a gong megszólalt, kilépett a piactérre a nagy Fogadalnok. Dúdolni kezdett, s felröppent az első madár. Egy kerekded asszonyka kosarából bukkant elő. Madármamája sem ismert volna rá, úgy megváltozott, barnásszürke tolla kéken pompázott. Mintha az egész madár üvegből lett volna, belülről szelíd fény ragyogott

át rajta. Amikor felröppent, a Fogadalnok ezt zengte:

– Fogadom, hogy többet fogok sétálni! – amire visszhangként szólt a sorból valaki:

– Fogadom, hogy többet fogok sétálni!

Persze, mosolyogtak, hiszen ő Túra Botond bá, biztosan még többet fog... De már röppent is Botond bá madara. Lilává tette a fogadalmat.

– Fogadom, hogy kedvesebb vendéglátó leszek! – zengte a dalnok a madár üzenetét, amire meg a Kendős Rózsika hangja felelt, akiről lehetett tudni, hogy él-hal a vendégekért.

– Fogadom, hogy kedvesebb vendéglátó leszek...

És lassan minden fogadalom jó helyre került. A kevesebb édesség és a kevesebb pletyka fogadalma, a több munka és a szófogadás fogadalma, a bátorság fogadalma, amit a városka csendőre röppentett fel, de a tanító fogadott el... Olyan helyre került minden, ahol könnyen betarthaták. A Fogadalnok elégedetten biccentett.

Ám ekkor felállt a Bugris. Amolyan falubondja volt ő. Nem emlékeztek rá, mikor jött a faluba. Elfogadták ugyan, de nem szerették. Csapzott haja alól alig látszott ki kedves, bölcs, barna szeme. Hosszú alakján idétlenül lógott a darabokból összevarrt ing, ormótlan bakancsában nem volt fűző. És cincogó hangja is boszszantotta a városka lakóit. Most kosarából csodálatos szivárványos madarat tett a márványasztalra. Vézna hangja erősen szólt a meglepett csendben:

– Fogadom, hogy minden nap kicsivel szebbé teszem a világot!

Az emberek felhördültek. Mi ez a badarság? Különbö is, mindenki megtette már fogadalmát, ki tudja felvállalni ezét a félnótását. Ám Bugris ismét megszólalt:

– Megfogadtam, és magam teszem meg!

Erre aztán elindult a pusmogás, hogy a fogadalom kötelez, és hogyan tudná ez a Senkijevis, ez a garabonciás, azt teljesíteni. Mi lesz a várossal, ha valaki nem teljesíti a fogadalmát... hát erre nem szívesen gondoltak.

Ám ekkor minden madár a piactér fölé szállt és ott körözött, szárnycsapásaik nyomán forgószél keletkezett. A márványasztalon valami nagyot csendült, s az összes madár barna, szürke lett, és elrepült.

– Idén is megkaptuk fogadalmaink jutalmaként Téltörőt – ujjongott a Fogadalmok, és felémelte a lándzsaszerű vastárgyat az asztról.

Az emberek tudták, hogy jónéhány nap múlva, amikor a tél annyira eluralkodik, hogy még a szíveken is jégcsapok lógnak, a városka egyemberként kimegy a Folyóhoz, a Kiserdőbe, a fagyott Mezőre, a Tóhoz, és mindet megérinti a Téltörővel. Ekkor a tél hatalma megrendül, és lehet tudni, hogy a napok egyre hosszabbak lesznek, s eljön a tavasz. Ezzel a nyugodt reménnyel tértek aznap éjjel haza.

Újév első napján még nem is pirkadt, amikor a Bugris hosszú léptekkel elhagyta a várost. Nem nézett vissza, nem is bánkódott. Tovább kellett mennie, megérkezni valahová, ahol pont úgy nem várták, mint itt. A csomagot indulás előtt óvatosan a márványasztalra tette.

A városban másnap vették észre, hogy a Bugris eltűnt, és hogy foltos ingébe bugyolálva valami fekszik a márványasztalon.

– Tudhattuk volna, hogy nem tartja be. Fogadkozni könnyű! Nem adta át másnak! Még hogy szebbé tenni! Mi lesz velünk? – zúgolódtak.

A csomagot estefelé bontották ki. Háromszázhatvanöt lap volt benne. Minden napra egy csodaszép mese. A Bugris világszépítő ajándéka. A zsörtölődés elhalt. Mindenki áhítattal hallgatta az aznapi mesét.

Sokavárban pár éven belül a madarak eltűntek a fogadalomtételről. Az emberek ki sem mentek a térre. Otthon, némán fogadkoztak, ahogyan ma is tesszük. Nem kértek többé Téltörőt, de évről évre mind ugyanazt fogadták meg. Ráébredtek, hogy ez az, amitől mindenki meg születik a tavasz:

– Fogadom, hogy megpróbálom szebbé tenni a világot!

VASS JÓZSEF rajzai

CSIPÓ ÉS A SZÍNES FÉSZEK

Kékeszöld tojáshéjak, mogyoróbarna vesszők, üde mohazöld, élénk narancssárga csőr és szénszín tollak. Már élete első napján is a színek felfedezésében lelta a legnagyobb örömét Csipó, a fekete-terigő-fióka.

Ahogy cseperedett, úgy nőtt rajongása a színek iránt. Aprólékosan és lassan fedezte fel környezetét. Megfigyelte testvérei tollainak árnyalatnyi különbségeit, rigó mama és rigó papa tollazatának eltéréseit. Aztán rácsodálkozott otthonuk, a terebélyes borókabokor kincseire: az ezüstösen lila bogycsók matt foltjaira, a mélyzöld ágak örökké színes, szabálytalanul burjánzó leveleire. A bokron túl aznap látott először, amikor izgága testvéreivel kimerészkedett a fészekből. Csipó kitipegett a bokor vastag ágá-

nak végére, és még szerencse, hogy jól megkapaszkodott, mert majdnem beleszédült a látványba, ami elé tárult.

Bíborvörös, citromsárga és halványzöld krikszantsokrok, mélylila árvácskák, hófehér gyöngyvirágok, színes gyertyák, pasztellszínű szalagokkal átkötött koszorúk, a foltos gránit ezernyi árnyalata – egyszerre hihetetlen volt látnia ennyi csodát. Az addig bátortalan rigófióka megbabonázva huppant le a talajra. Ide-oda ugrálva, egyenként fedezte fel otthona, a temető kincseit: a tűztáncoltató mécsesstartókat, az örökzöld ágak ölelkezését, az átlátszó harmatcseppeket a zöld fűszálakon.

– Csipó, emeled a szárnyad! Ne maradj le! – egy pillanatra úgy tűnt, mintha noszogatta volna örökké álmodozó fiókáját rigómama.

Csipó végül a szöszmötölés mellett is hamar ráérezte a repülés ízére, de nem az hajtotta, ami a testvéreit. Ő felfedezni vágyott. Nem telt bele sok idő, és már ismerte a temető minden zugát.

Egy akácfa ágán fújta nótáját, amikor a szél váratlanul kékeszöld szalagot reptetett el előtte. A lebegő szín annyira megtetszett neki, hogy nekirugaszkodott, és akár egy légies falevél, együtt repült a szalaggal. Égi játéka közben elcsípte a lengekészséget, és az akácfa egyik odújába rejtette. Önfeledt dalolászásba kezdett, akár az énekes rigók. Hangja szebben szólt, mint eddig bármikor. Ekkor nézett fel rá egy ősz szakállú férfi, aki az akác alatt emlékezett az örömteli évekre felesége sírjánál.

– Ez a dal neked szól, kedvesem – sóhajtott a férfi, s egy könnycseppet hullajtott a sírkőre.

Csipó odarepült a gránittábla tetejére, és fejét jobbra-balra billegetve a szakállast szemlélte. Elvarázsolta hófehér haja, szürke tincsekkel átszőtt, borzas szakáll, bézs nadragja, rozsdaszín inge, s a rózsaszín tulipáncsokor, amivel kedvese sírját díszítette.

– A fiamat hiába hívtam, ide sosem kísért el. Köszönöm, hogy legalább te itt voltál velem – búgta az öreg a rigónak, s fejét biccentve hazaindult. Integető tenyeréből pedig egy meggyipiros szalagot fújt magasba a táncikáló szél. Csipónak több se kellett, nyomban utánarepült, s ahogy a kéket, úgy ezt a piros szalagot is az akácodúba rejtette.

Az öreg tekintete még elkapta, ahogy a fekete-rigó elrepült a szalaggal. Mélybarna szárnya egyszerre lebbent a színes műselyemmel. Ennél szebbet évek óta nem látott. Ezután valahányszor a temetőbe ment, nem csak tulipánt, de egy-egy szalagot is hozott.

Csipó boldogan gyűjtögette a színes kincseket, szállt mellettük az égen. Amikor hónapokkal később megtelt az akácodú, vesszők helyett ebből szötte új családja szivárványfészket a borókabokor rejtekében. Míg első fiókáit melengette a kékeszöld tojások felett gubbasztva, két héten át azt a dalt fütyörészte, amit öreg barátjának szokott énekelni.

Miután egészségesen kikelt mind az öt kisrigó, Csipó fiókáiról gondoskodott. Csak később figyelt fel rá, hogy a sírhoz már egy fiatalember

jár. Két mécseszt gyűjt meg a szürkésrózsaszín gránitkövön, s a tulipán mellé citromsárga tea-rózsát is tűz: édesapja és édesanyja kedvenc virágait.

A rigó egyenesen a rózsák alá repült, és míg a szirmokkal babrált, éneke hirtelen mélabússá lett. A fiatalember felemelte szomorú arcát. Csipó meglátta benne öreg barátja tekintetét.

– Hát te vagy az a rigó, akiről édesapám annyiszor mesélt nekem – dűnnyögte a fiú a levegőbe.

Csipó szökdécselt, közben dalolt. A fiú megbabonázva követte őt a borókabokorig. A madár akkor felrepült az ágra, melyre a fészket építette, és rázendített a nótára, amit az öregnek fütyült. A fiú már jól ismerte a trillát, hiszen édesapja számtalanszor dudorászta otthon, a temetőből hazatérve. Csipót már egészen elta-karta a bokor, de a dalolást nem hagyta abba. A fiú elhúzta az ágakat, s megpillantotta az édesapja színes szalagjaiból készült fészket – benne a tátogó, éhes rigófiókákkal. Gesztenyeszínű szemében könnyek csillogtak, ajka mosolyra nyílt.

– Élet! – sóhajtotta hangosan.

ESTI MESE

Balázs most nagyon nyugősnek érezte magát. Máskor élvezettel bújt bele fürdés után a puha pizsamába, aztán hupsz, az ágy és az olvasás. Egész kis könyvtára gyűlt már össze. Mióta mindennaposá vált nála az esti olvasgatás, azon gondolkodott, jó lenne meséskönyveit regényekre cserélni. Szerette, hogy anya ilyenkor még nyitva hagyta az ajtót, és ő egy darabig hallotta, ahogy tesz-vesz a házban. Szerette a kislámpa fényét és ezt a kedves kuckót, a szobáját. Olykor a papa podcastjeinek a hangja is beszűrődött ebbe az esti nyugalomba. Ilyenkor halkabb és puhább volt minden. Balázs úgy érezte, mintha nem is hideg januári estén, kényelmes, kibélelt otthonában volna, hanem az elalvás és az ébrenlét közötti új és izgalmas helyekre utazhatna, messze, messze, az olvasás varázsszőnyegén. Ma este azonban sehogyan sem sikerült a könyvre figyelni, és álmosnak se érezte magát.

Anya zuhanyozott, apa pohár vízért kiment a konyhába, amikor Balázs felsóhajtott, és könyvét lecsapta a szőnyegre.

– Nem vagy szomjas? – kérdezte apa.

– Nem, de bejöhetnél, amíg anya zuhanyozik – mondta Balázs.

– Egy perc, és jövök – és apa belépett. – Nem olvasol? Leoltsam a lámpát? Elálmosodtál?

– Még nem. Inkább fáradt vagyok, és rossz kedvű. Vagy csak kicsit csalódtott.

– Miért? Elmeséled? – kérdezte apa, és lekapcsolta a kislámpát.

– Nem volt szó róla, hogy mire hazaérek a suliból, a karácsonyfát elviszi az Angyal. Még szerettem volna bujkálni alatta. Hiányzik! El sem búcsúztam tőle.

– Ez a baj? – apa megsimogatta Balázs fejét. – Tudod, kislám, néha nem az történik, amit szeretnénk. Nem lehet mindig csak ünnep. A hétköznapiak is fontosak.

– Annyira jó volt a december! A karácsonyi vakáció! Vendégek, rokonok, finom süтик, ajándékok és mindenkinek annyi ideje volt. Alig kezdődött a sul, alig húztam ki a lábam a házból, az Angyal már el is vitte a fát. És mindenki rohan, depis vagy ideges. Az Angyal is úgy elsiette!

– Talán, mert más dolga van – mondta apa.

– Gondolod? – szipogott Balázs. – Legszívesebben a nem létező egereinket itatnám. Pedig a lányok szerint gáz, ha egy fiú sír. A tornatanár is mondja néha. Ma is mondta. Át kellett ugrani a lábát. Nekem nem ment. Hát tehetek én arról, hogy a te lábad örököltém? Te sem vagy égimeszelő. Nem is sírtam, csak megálltam átgondolni kicsit a dolgot. Jó, lehet, hogy egy egészen kicsi kis könnycsepp kiült szemem sarkába, de csak ennyi volt... semmi több... Apa, szerinted is gáz, ha egy fiú sír?

– Nem, egyáltalán nem – mondta komolyan apa. – Inkább bátorság kell hozzá. Bátorság, hogy megmutassuk, mit érzünk éppen. Mindenki elszomorodik vagy kétségbeesik néha. Nem lehetünk minden percben vidámak, elégedettek, boldogok. Néha félünk, néha bátrak vagyunk. Az ember nem gép.

– És te? Te mikor sírtál? – kérdezte Balázs, és közelebb bújott.

– Amikor nagypapa meghalt. Szomorú voltam. De hiszen láttad. Itt voltál, amikor mama felhívott. Akkor is sírtam, amikor születél. Akkor boldog voltam. És megatódott. De mi volt még ma?

– Bori tudja, hogy nem gáz. Tudod, a padtársam. Átugrottam végül a ládát, de bevertem a lábam. Akkor tényleg kiszökött a könnyem. Látod a sípcsontom? Nem nagy a folt, de lila és fáj. A tanár úr azt mondta, katonadolog. Bori jó hangosan azt válaszolta neki, hogy a mai világban nem katonákra van szükség, hanem békességre. És így az osztálytársak se csúfolódtak, meg a tanár úr is elgondolkodott. Mindenki tudta, hogy Borinak igaza van.

– Akkor megtárgyaltuk ezt, mi, férfiak. Mindig mondd el, mi történik a suliban – mondta apa, és barackot nyomott Balázs fejére. – Megyek. Úgy hallom, anya is kész van, elzárta a csapatot.

– Rendben – mondta Balázs. – A tornatanár se rosszarc. Csak még nincs gyereke. És vajon mi dolga lehetett az Angyalnak?

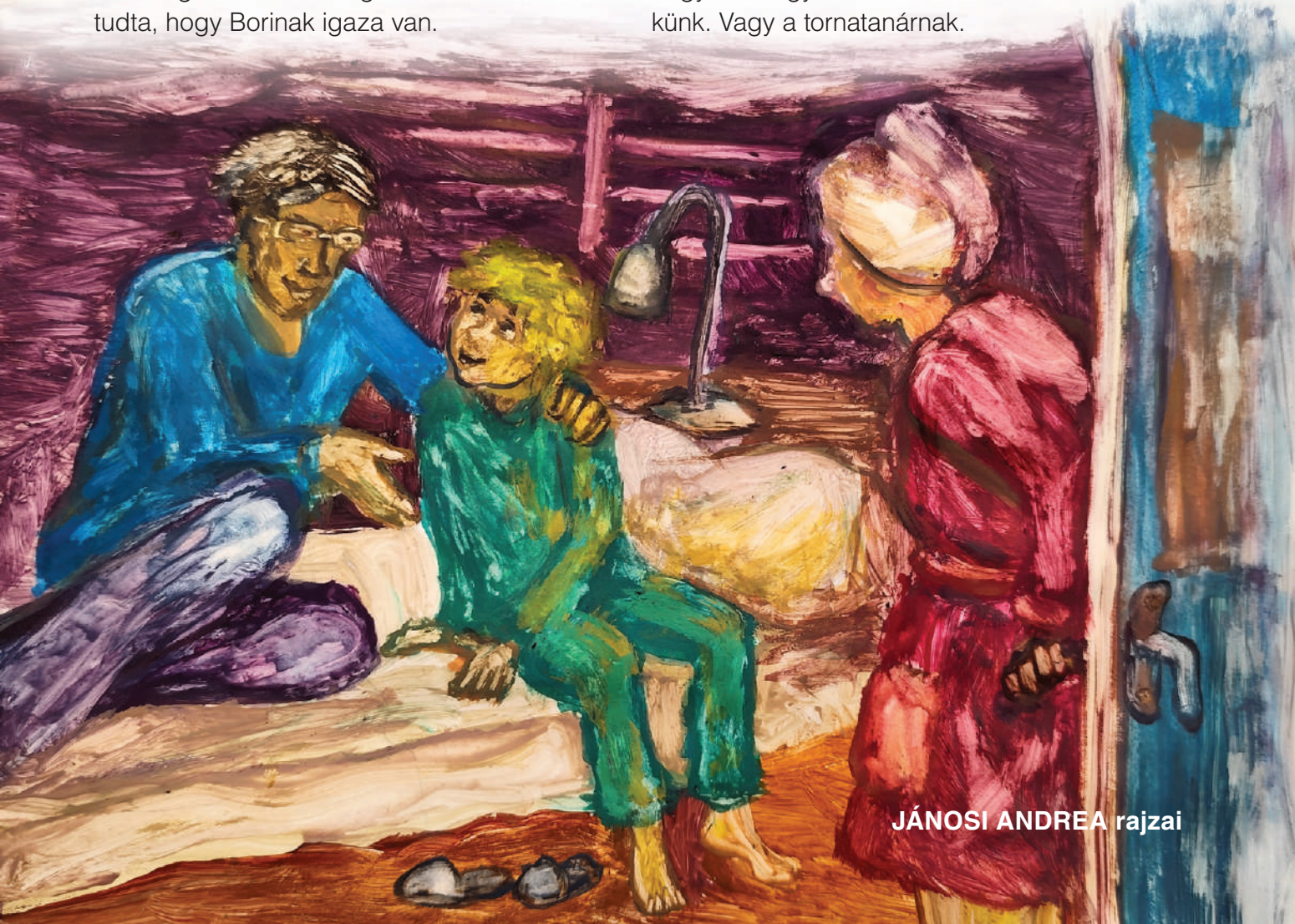
– Hát ti még nem alusztok? – anya is belépett, illatosan.

– Nem egészen – mondta apa. – Megtárgyaltuk a világ sorsát.

– Én úgy hallottam, az Angyalról beszélgetek – mosolygott anya. Megigazította Balázs takaróját, és jóéjt-pusztit nyomott a homlokára.

– Nem tudjuk, miért vitte el olyan hamar a karácsonyfát. Milyen más dolga akadt? – ásitott Balázs.

– Minden kiderül a maga idejében – mosolygott anya titokzatosan. – Késő van, aludjunk. Balázskám, álmodj szépeket. Pihend ki magad, holnap könnyű és vidám napod legyen. Lehet, hogy az Angyal hamarosan örömhírt hoz. Nekünk. Vagy a tornatanárnak.

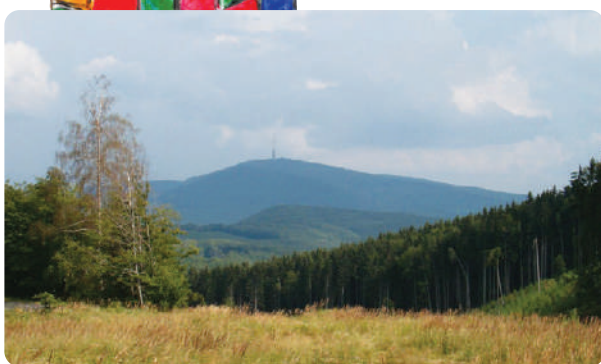
KÓSZABÓRSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK MAGYARORSZÁG

Jó napot!
Szervusz!
Szia!

Magyarország számunkra a világ legszebb országa. Szomszédai Ausztria, Szlovákia, Ukrajna, Szerbia, Horvátország, Szlovénia és Románia. Bármerre lépjük át határait, mindenhol hallunk magyar szót, mert 105 évvel ezelőtt ezek a vidékek a nagy Magyarországhoz tartoztak. Most olyan, mint egy medence, peremén magasabb hegyvonulattal. Területe csupán 200 méterrel emelkedik a tengerszint fölé. Legmagasabb pontja az 1014 méteres Kékes.

Az ország természeti kincseit tanösvényeken fedezzük fel.

Vár az aggteleki cseppkőbarlang, a somoskői bazaltorgona, az egerszalóki mésztufa hegy, a Szalajka völgye. 450 fürdőhely közül válogatunk, és tanakodunk, hogy merre tovább. Járhatnánk Kajla kutyával, aki a magyar családokkal kirándul. Ellátogatunk a hűségese magyarjairól híres Sopronba, akik 1921-ben szavazhattak, hogy Magyarországhoz vagy Ausztriához csatlakoznak.

Kolompolunk a telet űző mohácsi busókkal. Benézünk a törökök pécsi dzsámijába, ami ma katólikus templom. Keszthelyen főúri magánkönyvtárat csodálunk. Pannonhalmán feltárjuk az apátság titkait. Martonvásáron óvodamúzeumot és Beethoven- emlékeket találunk. Kiszabadulunk az ópusztaszeri Csillagösvény-labirintusból. Egerben camera obscurán nézzük meg, mi mozog a városban. Noszvajon családi meseútra lépünk, majd meg sem állunk Kelet Párizsáig, azaz Budapestig.

A fővárosban a világ egyik legnagyobb országházát a budai Gellért-hegyről és a várpalotából csodáljuk. A Szent István Bazilika tornyait keressük. Megjegyezzük a Dunán átívelő hidak nevét: Árpád-, Margit-, Erzsébet-, Szabadság-, Petőfi-, Rákóczi-híd. A Széchenyi István által megálmodott Lánchídon kelünk át Pestre, ahol a Hősök tere és a Városliget felé tartunk. A Csónakázó tavon korcsolyázunk, majd a Magyar Zene Házában kalandozunk. A sárga földalattin visszautazunk a belvárosba, a piros és a zöld metró a Duna alatt repít bennünket. Fellibegünk az Erzsébet-kilátóhoz, ahonnan olyan vasúton ereszkedünk le, amelyen gyermekek a vasutasok. Betérünk a Csodák palotájába, az Illúziók múzeumába.

Büszkeségeink a vízi sportok bajnokai, Nobel-díjas fizikusaink, orvosaink vagy a klímakutató Ürge-Vorsatz Diána, a koronavírus-oltás felfedezője, Karikó Katalin. Megfázás és unalom ellen C-vitaminnal és Rubik-kockával védekezünk! Éhségünk a paprikás halászlé, a krumpligulyás vagy a hideg meggyleves csillapítja. Desszertnek Gundel-palacsintát, dobostortát kérünk.

Azon gondolkodunk, hogy nyelvünk az északi finnekével vagy a keleti népekével rokon-e. A török, szláv és német nyelv szavait is használjuk, bár az idegen szavakra magyar megfelelőt találunk. Nyelvünk nehezen tanulható, furcsán hangzik az európai nyelvek között. Míg mások 7 magánhangzót ismernek, a magyarban 14-et használunk a 30 mássalhangzó mellett.

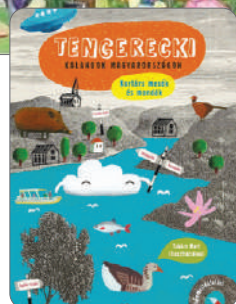
a-á, e-é, i-í, o-ó, ö-ő, u-ú, ü-ű

dz dzs ly

Kétjegyű betűink mellé 1984 óta került hivatalosan a dz és az ősrégi háromjegyű dzs. Legkülönlegesebb az ly, mely a j-től csak írásban tér el. Bosnyák Viktória sirálya ebben segít eligazodni, Simivel a rakoncátlan betűk között tájékozódunk. Zsigmond Emese legújabb könyve pedig szavaink játékos, ízes, dallamos világát fedezteti fel velünk. Közmondások, nyelvtörök tanulása közben 44, illetve 67 betűs szavakat alkothatunk.

Te teted e tettetett tettet, te tettetett tettek tettese, te!
megszentségteleníthetetlenségeskedéseitekért
eltöredezettségmentesítőtlenítettetlenségtelenítőtlenkedhetnétek

A verekedésre majdnem száz szavunk van. Most azonban békésen olvastunk régi és új magyar könyveket. Napsütéskor Vuk, Pom-pom, Zöld Péter, Rumini vagy a Kulfik játszóterére gondolunk. Versekkel vigasztalódunk, elcsodálkozunk, hogy hol készül a művészet. Kaláka-lemezt hallgatunk, Tengerecki Pálról dúdolunk és tovább kalandozunk.

CARLO COLLODI

PINOKKIÓ

5. rész

Rajzolta: MÁRTON ÉVA

Rövidítette: LÁSZLÓ NOÉMI

Amikor a nagy tengerhez ért, Pinokkió nem tudta, merre keresse a mestert. A vízbe ugrott, a hullámok a Méhek szigetére sodorták. A szigeten ismét találkozott a kék hajú lánnyal. Panaszkodott neki, hogy megunt bábu lenni. A lány azt ígerte neki, ember lehet, ha jól viselkedik. Pinokkió megfogadta, hogy ezután fegyelmezett lesz.

Visszament hát az iskolába. Egy ideig jól tanult és jól viselkedett.

De nem sokáig bírta csintalankodás nélkül. Hamarosan osztálytársai-val veszekedésbe, verekedésbe keveredett. Szomorúságában, hogy nem tud jó gyermekként élni, Pinokkió visszament a tengerpartra. Bánatosan üldögélt ott, azon gondolkodott, miért képtelen jó gyerekként viselkedni.

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK A MAROSVÉCSI KEMÉNY-KASTÉLY

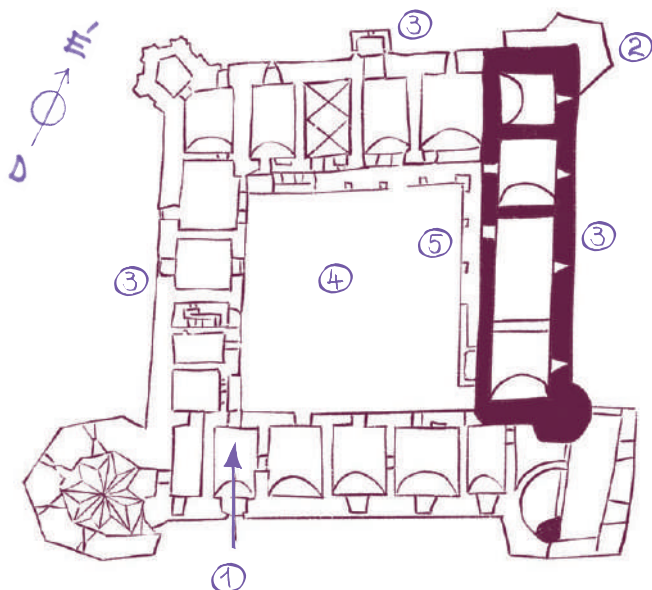

A Maros folyásán visszafele haladunk, és akár a mesékben, az erdők, hegyek közelében bolyongunk. A folyó jobb teraszán pillantjuk meg a komor marosvécsi Kemény-kastélyt. Címerükben az aranykoronából szarvas emelkedik ki, erejét a nap és a hold növeli.

Egy 1228-as oklevélben itt erődítményt jegyeznek fel. Aztán a négy sarokbástyás várat az évszázadok során királyok és fejedelmek adják-veszik. 1537 és 1555 között Kendy Ferenc erdélyi vajda reneszánsz stílusú faragott ajtókeretekkel, boltzatokkal, kődíszekkel szépítteti, ahogy ezt a kapu fölötti felirat tanúsítja. Kemény János fejedelem és családja 1648 novemberében lesz a várkastély tulajdonosa, amikor II. Rákóczi György végrendelete szerint erdőket és öt falut is örökölnek. Addig a magyargyerőmonostori Kemények Nagyenyeden élnek. Alsógárdon Bolyai Farkas a vendégük, Csombordon finom szőlőt termelnek. Pusztakamarási udvarházukba Kemény Zsigmond író vonul vissza élete utolsó időszakában.

A gyümölcsössel, veteményessel és szőlőkerttel övezett marosvécsi épülettömböt a vízcsapók és a csapóhíd sem tudja megvédeni a történelem viharjaitól. A XIX. században Möller István restaurátor tervezi meg az öregbástya újrajépítését, ahova a családtagok arcképei és a szép könyvtár kerülnek. Híres vadászatokat rendeznek, a várkastélyba medve-, vaddisznóbőrt, agancsokat és egyéb trófeákat gyűjtenek. Még Erzsébet királyné fia, Rudolf trónörökös is vendégük ilyenkor.

- A kastély alaprajza: ① csapóhíd
② öregbástya
③ palotaszárnyak
④ udvar
⑤ lépcső

Öregbástya

A várkastély bejáratát újrafaragott kőoroszlánok díszítik. A négyzet alakú, bástyákkal erősített vár 20x20 méteres zárt, belső udvarát kétemeletes palotaszárnyak zárják le. Falaik két méter vastagok. Alattuk kőből rakott boltíves pince. A földszinten raktárak, az első emeleten lakó- és vendégszobák, szalonok sorakoznak, a második emeleten a hálók és az ebédlő telik meg étellel, amikor itt a család. Máskor Marosvásárhelyen vagy Kolozsváron laknak. Sokan közülük írók, művészek, színházpártolók.

Belső udvar

A kastélykertben fenyők és tölgyek nyújtanak árnyékot. Száz évvel ezelőtt pezsgett itt az élet. Az akkori tulajdonos, Kemény János a második világháborúig itt látta vendégül az erdélyi írókat, költőket. Helikoni íróknak nevezték magukat, létrehozták az Erdélyi Szépmíves Céhet, amely vászonba kötött, értékes könyveket adott ki. E társaság egy Kós Károly által kőből faragott asztalt ajándékozott a házigazdáknak. Az asztal közelében nyugszik Kemény János író és felesége, a görög-skót származású Augusta Paton, valamint lányuk, az operaénekes Kemény Klió.

A helikoni író társaság asztala

A várkastély 1949 tavaszától 2014-ig a román állam birtoka. Börtön, majd beteget ápoló szanatórium működik benne. 2014-ben kapja vissza a Kemény család, és kulturális rendezvények helyszínévé ajánlja. Évről évre sikerül apró javításokat végezni az épületen. Idegenvezetéssel látogatható, és ha szerencsések vagyunk, akkor Kemény János unokájától, Nagy Kemény Gézától hallhatunk a múlt emlékeiről és a jövőjét kereső műemlékről. A Kemény család saját honlapot indított, melyhez a QR-kód vezet el.

A Kemény család honlapja

Melyik családtagjuk építtetett vadászházat a Kelemen-havasok lábánál?

Ha szorgalmasan választottok a rovat kérdéseire, év végén könyvjutalomban részesültök.

Összeállította: BERKI TÍMEA

Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA

❖ HÁZBAN, HÁZ KÖRÜL ADJON ISTEN BORT, BÚZÁT!

DIMÉNY-HASZMANN ORSOLYA rovata

A népi kalendáriumban január Boldogasszony hava. A régi Magyarországon december 25-én kezdődött az új év, ez 1582-ben változott. A január elsejéhez, az újév napjához kapcsolódó néphagyományaink jóslással, varázslással, mágikus praktikákkal a gazdaság, a háztartás, a család és az egyén szerencséjét kívánták megalapozni.

„Új esztendő vígságszerző, most kezd újulni,
Újulása víg örömet akar hirdetni!” – énekeltek.

A moldvai magyaroknál újév reggelén felkeresték egymást az emberek. Gabonát, kukoricát szórtak szét, jókívánásokat mondva: „*Adjon Isten bort, bő búzát, barackot, hosszú farkú malacot, sok kolbászt, pálinkát.*” A magokat összeseperték, és a tyúkoknak adták. Ha te szórnađ reggel a búzát, kukoricát az udvaron, mit kívánnál családodnak az új évre?

A tyúkokat e napon abroncsból etették, hogy ne széledjenek szét, ne tojjanak idegen helyen. Az újévi napfényes időről úgy hitték, jó évet jelez.

Január 6-a, vízkereszt vagy háromkirályok napja a karácsonyi ünnepkör vége, a farsangi időszak kezdete. A IV. századig e napon ünnepelték Jézus születésnapját és az évkezdetet is. Ekkor a katolikus pap házszentelés végett végigjárja a települést. Az emberek hitték, hogy a szenteltvíz gyógyít, ezért széthintették a házban, az újszülött fürdővizébe is öntöttek belőle. Régebben élt a háromkirály-járás szokása, amikor a napkeleti bölcseket megszemélyesítő „alakoskodók” kö-

szöntötték a családokat. Ők vízkeresztkor, de karácsonykor, illetve újév és vízkereszt között is járták a falvakat. Gáspár, Menyhárt, Boldizsár az utasok, vándorok, zarándokok és a vendégfogadósok patrónusa lett.

A farsang a húshagyó kedd utáni hamvazószerdával kezdődő nagyböjtig tart, ez a multságok, lakodalmak, fonók, maszkos alakoskodások ideje.

A népi kalendárium számontartja január 18-án Piroska, 22-én Vince és 25-én Pál napját. Piroska napjához időjárás-jóslás kapcsolódott: „*Ha Piroska napján fagy, negyven napig el nem hagy.*”

Vince napjához a szőlőtermő vidékeken kapcsolódtak szoká-

sok. Tudtad, hogy régen jégcsapokból jósolták meg a termést? Az ereszről lelógó jégcsapok hosszából a következő évi kukoricatermesre, a kukoricacsövek hosszára következtettek. Szép, napos időjárás esetén mondogták: „*Hogyha szépen fénylik Vince, megtelik borral a pince.*”

A vélemény vagy magatartás hirtelen megváltozása esetén használjuk a pálfordulás kifejezést, amely a bibliai Saul, azaz Pál apostol megtérésére utal. Pál apostolra január 25-én emlékezünk. (Forrás: Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások, Planétás Kiadó, 1997.)

NÉGYEL, ÖTÖL, HATOL

A magyar nyelv Óperenciás-tengeréből ebben a szómesében egyszerre három számnevet is kimerítünk: **négy, öt, hat**.

A **négyes** a cselekvés, a munka száma. Írásképe, **4**, a fordított szék mintha azt üzenné: nem leülni, dolgozni kell.

A kereszt négy szára négybe osztja a teret és az időt, hogy el tudjunk igazodni benne: a négy égtáj, a négy évszak, az emberélet négy szakasza (gyermek, ifjú, felnőtt, öreg), a négy napszak, a kerek óra négy negyede, a négy végtag, a gabonakévékből rakott kereszt (kalangya), a keresztzemes öltés – mind-mind a teremtés négyes tagolását, ritmusát idézi.

A **négy** szógyökből hajtott ki a **négyzet, négyszer, negyed, negyedel, négyszög** és az ijesztő múltat idéző **felnégyel** szavunk.

Közmondást akár 44-et is sorolhatnánk, de nem fér. Értjük be négygel: **Három a magyar igazság, negyedik a ráadás. Megeshetik négykirályok napján**, vagyis soha. **Négy deszka közé tették**, meghalt. **Négy fal, négy szem közt sok történik**, amiről a világ nem tud.

Öt érzékszervünk, öt ujjunk van, de előbbiek az agyunk, utóbbiak a karunk nélkül keveset

Nincs és nem lehet 'teljes' szótár. A szótár csak kagyló, ezzel csak meregetünk a nyelv tengeréből. A nyelv azonban a tenger, a tenger. (Kosztolányi Dezső)

érnek. Nézd az írásképeket: **5, 6**. Van az **ötösben** egy kis bizonytalanság, egy kis hiány, **ötöl-hatol**, mielőtt a félkör **hatossá** zárulna, kerekedne. Az 5-ből 6 lesz, az **ötletből hatás, ható, hatékonyság, hatalom**. Örülhet, akinek sikerül **ötről hatra jutnia**, hiszen szólásaink szerint az öt a szűkösség, a hat a bőség száma. Amiből kevés van, azt **meg tudom számolni az öt ujjamon**. A gazdagnak **hatlovas** hintója, **hatökrös** szekere van.

Öt érzékszervünkön túl van egy **hatodik érzékünk** is: az ösztönös megérzés. Aki fölösleges, az az **ötödik kerék a kocsin**. Ha megijedünk, **öten tízfelé szaladunk**.

A lustát **hat ökör sem mozdítja ki helyéből**. A buta **hat kérdésre egyet felel**. A fősvény **hat-szor is megolvassa a pénzt**. A szerencsésnek **hatot vet a kocka**. A bőséges evést, alvást így nyugtázzuk: **úgy jóllaktam, mint hat, olyat aludtam, mint hat**. Aki ügyes, az **érti a hatvágást**, a magyar huszárok híres vívótudományát.

Az új esztendőben ne a **hatos lottót** lessük, inkább tanuljuk meg a **huszáros hatvágást**.

SZÓLJ, SZÁM!

1. Írjátok meg a közmondások jelentését, s azt is, egyetértetek-e mindhárommal.

Négy dolgot nem lehet eltitkolni: tüzet, köhögést, szegénységet, szeretetet.

Ki hat mesterséget tud, éhen hal az meg. Akinek hat lánya van, búkérti ne menjen máshoz.

2. Milyen kifejezésekkel tudnátok helyettesíteni a következőket: **negyedmagával, ötkarikás játékok, hatra-vakra, ötöl-hatol, dínomdánom, szánom-bánom?**

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

E havi díjazottaink: Benedek Kincső, Fábian-Baricz András, Zeteváralja; a kolozsvári Báthory István Líceum III. C osztálya.

A megfjtéseket honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/category/megfjtések

3. Melyik közmondást rajzoltuk le? Mit jelent? **A lónak négy lába van...**

SZÓ- MÓKA

– Üres szobában csámcsogást hallok. Mi az?

– A négy fal...

– Melyik a legjobb gyógyszer?

– A mínusz öt, mert az egyből hat.

Nyugalom a hosszú élet titka.

Mókásan: Nyugalom, a hosszú élet ritka.

◆ ILYEN A SPORT MAGASRA A LÉCET!

MÜLLER KATI rovata

Ugrálva indulunk az új esztendőben. Az atlétika ugrószámai, a magasugrás, a távolugrás, a hármassugrás, a rúdugrás közül az utóbbi a leglátványosabb! A rúdugró rugalmas rúd segítségével, nekifutásból átugrik a két állvány között elhelyezett lécen. Puha, nagy felületű szivacsra érkeznek. A rúd régen bambuszból, fémből volt, ma üvegszálból készül, hossza közel 5 méter!

Sári azon gondolkodik, hogy a rúd épp, hogy elfér az osztályteremben. A világrekordot tartó Armand „Mondo” Duplantis kétszeres olimpiai bajnok svéd atléta 6,26 méteres teljesítményével lazán beugorhatna egy harmadik emeleti ablakon. A sportág történetében kezdetben inkább távolba ugrottak, csak azután magasba, az első rekord 3,5 méter volt.

Eleinte főleg a tornászok közül kerültek ki a csúcsugrók. Aki rúdugrani szeretne, az legyen gyors és erős a nekifutáshoz és elrugaszkodáshoz. A rudat csak kellő pontossággal lehetséges a letűző gödörbe illeszteni. Ahhoz, hogy átlendüljön a lécen, a megfelelő pillanatban elengedje

a rudat és a szivacsra eséskor semmijét se ficamítsa ki, az ugrónak nagy ügyességre van szüksége. Nem véletlenül ez az egyik legveszélyesebb atlétikai versenyszám.

A rúdugrás kifejezetten az a sport, amit otthon nem ajánlatos kipróbálni. Gyuri is inkább csak üldögél, és lerajzolja egy ugrás mozzanatait. Kedvence a zuhanás előtti pillanat, amikor az ugró már túljutott a lécen.

A technikát a középkorban fejlesztették ki rettenthetetlen ostromlók, akik a vár körüli árkot vagy a palánkot próbálták átugrani. Hiába oly régi keletű műfaj ez, tény, hogy eredmények tekintetében az évek során a rúdugrásban volt a leglátványosabb a fejlődés.

A HÓNAP KÉRDÉSE

Miből készült az első sport-ugrórúd?

20

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Sportoljatok a Napsugárral! Nevezetek be a Napsugár Öttusa Bajnokságra! A nevezés feltétele: a sportrovat kérdéseire beküldött legalább 3 válasz. A válaszokat a naps.ziv@napsugar.ro címre várjuk, de postázhatjátok, vagy odaadhatjátok terjesztőinknek is 2025. január 31-ig.

MASZAT MŰVÉSZ MŰHELYÉBEN

VIDÁM HÓEMBER

Mi történne, ha a kertben épített hóember megelevenedne? Képzeljétek el, és küldjétek be nekünk a vidám hóemberről készült kézimunkákat. Történetet is kitalálhattok róla.

MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Különböző méretű, fehér köröket vágjatok, majd helyezétek fekete vagy sötétkék színű lapra. Mozgassátok meg a hóembereket, ne csak álldogáljanak. Ragasszatok nekik kezét, lábát is, színes papírból pedig kalapot, sálát.

Válogatás az eddig beérkezett munkákból: Fejér Ágota tanítványai, Zabola (1); Sebestyén Júlia, Zetelaka (2); Maior Hanna, Zilah (3); Mihályfalvi Zselyke, Csíkszereda (4); Madaras István János, Kibéd (5); Antal Kinga osztálya, Gyergyószentmiklós (6); Kállai Kata, Zetelaka (7); Borka Katalin tanítványai, Marosvásárhely (8).

NYERTESEINK:
a zabolai III. B osztály;
a marosvásárhelyi Dr. Bernády György Iskola IV. C osztálya.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

Összeállította: BAK SÁRA

TALÁLD KI!

MÜLLER KATI rovata

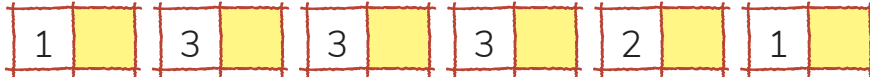
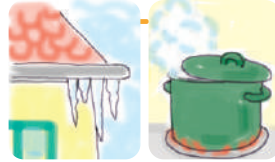
A megfejtéseket a 26. oldalon találod.

NEVESS VELEM!

1 Mikor hideg, nem ..., mikor meleg, nem ... Mi az?

A talalós kérdés két hiányzó szavát a sárga kockákból tudod meg, megfejtését pedig a következő feladatból.

A számok azt mutatják, hogy az ábrázolt szó hányadik betűjét kell beírnod.

– Miért nem eszel, Peti? Azt mondtad, olyan éhes vagy, mint a farkas.

– Igen, de a farkasok nem szeretik a levest.

– Hogy hívják a medve kölykét?

– Bocs.

– Semmi baj!

– Mit eszik a hóember reggelire?

– Hópelyhet.

– Mi lesz a Porsche-ból, ha 200-al nekimegy a betonfalnak?

– Por se!

– Mit mond a nullás a nyolcasnak?

– Csinos az öved!

– Mivel állíthatod meg a fogszuvasodást?

– Fogke-fékkal!

– Anyu, anyu! Törpe cukrászok jönnek a városba!

– Ugyan, miből gondolod?

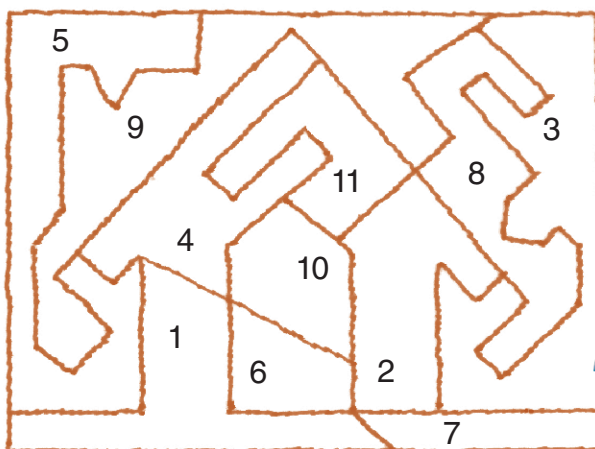
– Bemondta a rádió:

Itt-ott előfordulhat talaj menti fagy is.

2 Válaszd ki mindhárom dobozból azt a betűt, amelyik csakis ott fordul elő, majd olvasd sorba őket.

3 Sokféle cinege létezik, némelyiknek egészen furá a neve. A felsoroltak közt van néhány, amit mi találtunk ki. Feketítsd be azokat a felületeket, amelyek száma mellett valódi cinkejelzőt találsz. Mi alakul ki?

1. barát
2. szén
3. kacagó
4. kormosfejű
5. krokodil
6. szarvas
7. füstös
8. egerésző
9. lila
10. vad
11. búbos

A sakkfeladványok megfejtései:

1. KAPU, BAGOLY, TEMPLOM, BAGOLY, ZÁSZLÓ, ÓRA, AJÁNDÉK, KAPU, AJÁNDÉK, KIRÁLY, KÚT; 2. F3#;

4. a) 9-III=VI;

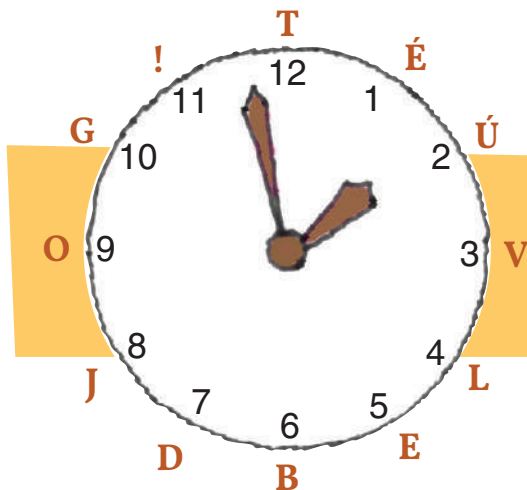
b) VI+5=XI; c) IX+VI=15.

REJTVÉNY- PÁLYÁZAT

Az új évet dupla pályázati rejtvényrel indítjuk. Legalább az egyik megfejtését küldd el nekünk.

Egy évig egy csapat leszünk!

Olvasd sorba a betűket aszerint, hogy mit mutat a kismánus, amikor pontosan

6, 9, 16, 7, 9, 10, 14, 8, 13, 3, 5, 12, 23

óra van.

2.	Juttat	1.	Meleg évszak kezdete		
▶		N	En!	A	
▶					
Tanuló régies neve			Házat emel	Szemével érzékelté	
Kamravég!					
Háztető					
Hamis			Papp Ákos		
Hajat világo-sít			Kiesni készül!		
▶					
▶			Ezen a helyen		
			Méter		
Te meg ő	Tót Sándor	K		G	A

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Mit mond Nagy az épp iskolába induló Petinek? A skandi megfejtéséből megtudod mondatának befejező szavait.

HAVONTA ÉS ÉV VÉGÉN DÍJAKAT SOR SOLUNK KI!

E havi nyertesek: Balázs Ibolya és Máté, Kápolnásfalu; Ilyés Kristóf, Szilágycseh; Tankó Lőrinc-Miklós, Gyimesfelsőlók; a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium IV. osztálya.

KÓSZABÓCSZA

postát bont

A Marosvásárhelyi Református Kollégium harmadik osztályos diákjai, **Géczi Melinda Erzsébet** tanítványai a könyvvásáron jártak. Él-ményeiket velünk is megosztották: *Olvasni jó, sétálni is jó a rengeteg könyv között, érezni a sok könyv illatát, beszélgetni a könyvekről, érdekes, mókás, titokzatos könyvcímekre vadászni, felfedezni a leg-szebben illusztrált fedőlapú könyvet...*

Amikor ez a lapszám készült, még ősz volt. Lám, mivel foglalkoztatok az elmúlt őszön:

Szilágycsehen, Bálint Ibolya osztályában készültek az őszi, mókusos ajtódíszek.

Asztalos Kriszta,
Olthévíz

Ambrus Katalin
tanítványainak virágcsokrai a **gyergyószent-miklósi** Fogarasy Mihály Iskolából.

Héderfáján Peti Tünde-Júlia
tanítónő vezetésével készült az őszi koszorú.

A **nyárádszentimrei** gyerekek és tanítójuk, **Szócs Judit** szívesen kísérleteznek különböző rajztechnikákkal.

Domo Anna Bella osztályában, **Kibéden** *Kiskópé* rovatunk rajzaiból készültek a kollázsok.

Lévai-Bakó Bella,
Segesvár

Az álmokban előfordul, hogy van rossz is, de nem baj, megcsiklik.

Van, aki robotról, babáról, van, aki mesevonatról, egy ijesztő sárkányról álmodik.

De én csak azt tudom, hogy én miről álmodom.

Láng Ágnes,
Gyergyószentmiklós

Les Borbála,
Marosvásárhely

Az ágy

Szobám sarkában az ágy, olyan, mint egy álomvár, két karjával mindig vár, álmaimban vigyáz rám.

A játéksarok

Csupa játék, szabadság, babasarok, katonaság, színek, ruhák, edények, játszanak és pörögnek.

A szekrény

Színes ruhák táncolnak, titokban rendet ki rakhat? Kötött pulcsi, kis szoknya, ki jön velünk a buliba?

Tövissi Anna,
Marosszentkirály

Boros Bíbor Borbála,
Csíkszentdomokos

Angolból egy oldal, anyanyelvből tanulni – ez még csak a kezdet. Pista folyton elfelejti a házit. Meg kellett tanulni egy verset, és csoda történt: mindenki tudta, még Pista is. A tanító néni megdicsérte Pistát, és ő örült, hogy nagyon jót kapott. Megdicsérték a barátai is.

György Réka-Annamária, Csíkszentdomokos

Timár Erina,
Segesvár

A kapui tárva-nyitva, ott gyűl össze a sok diák, a tanító néni bátorít, itt várnak rátok a csodák.

Itt tanulhatsz olyasmiket, minek igazán haszna van, törcci, matek, földrajz is van ebben a nagy kalapban.

Nincs más dolgod, kispajtasom, mint a padba beülni, s a tancinak szavaira mindig odafigyelni.

Both Benedek-Mátyás,
Csíkszereda

Balogh Anna,
Zilah

Egyszer volt egy gonosz törpe. A karácsonyt utálta, gyűlölte. Egyszer megjelent nála egy jó törpe.

– Juj, betörtek, segítség! – kiáltotta a gonosz törpe.

De a jó törpe hóemberré változott, a varázspálcájával csettintett kettőt, és a gonosz törpe nyomban zsákká változott.

Azóta nem volt gonoszság abban a faluban. A gonosz törpe azóta is egy kicsi zsák. Itt a vége, fuss el véle, letörött a kicsi vége.

Gombos Vanessza Renáta, Marosvásárhely

SAKKPALOTA

SAKKPALOTA
KÉPESSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

V. Sakkjátszmák (I.)

A feladatokat Alföldy Andrea, Búzási Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradai Szacs vay Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

g3/3.	g2/4.	c6/5.	g2/3.	c5/2.	e7/2.

1. Fejtsd meg a rejtvényt az októberben közölt Sakkpalota életkép felhasználásával! (mező/mezón látható szó megadott betűje)

h4/2.	g3/4.	h4/5.	b6/2.	e3/3.

Tudod-e, hogy a megfejtésben szereplő személy a történelem legjobb női sakkozójaként Guinness-rekordot állított fel azzal a kivételes eredményével, hogy a női világranglistát több mint 25 éven keresztül megszakítás nélkül vezette?

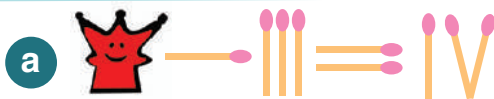
2. Adj mattot sötéttel úgy, ahogyan minden idők legjobb női sakkozója adott!

	A	B	C	D	E	F	G	H	
8									8
7									7
6									6
5									5
4							♙		4
3									3
2						♚			2
1						♘		♔	1
	a	b	c	d	e	f	g	h	

3. Az alábbi játszmát a fent megnevezett személy egy amerikai nagymester ellen játszotta vakjátszmában (vakjátszma = olyan sakkjátszma, amikor az egyik vagy mindkét fél a tábla megtekintése nélkül játszik). Adj mattot egy lépésben világossal! Írd le sakkírással!

	A	B	C	D	E	F	G	H	
8		♚		♖					8
7	♖							♖	7
6					♙				6
5		♙							5
4									4
3									3
2						♖			2
1			♔						1
	a	b	c	d	e	f	g	h	

4. Minden sorban helyezz át egy-egy gyufaszálat úgy, hogy igaz legyen az egyenlőség!

A feladatok megfejtését a 22. oldalon találd, kivéve a 3. feladatét, azt küldd el nekünk. Év végén a beküldők közt sakkal kapcsolatos díjakat sorsolunk ki.

A Találd ki! feladatok megfejtései:

1. Mikor hideg (jég), nem isszuk, mikor meleg (gőz), nem látjuk. 2. Víz.

3.

BOLDOGASSZONY HAVA

Vágjátok ki, és ragassátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget.

◆ KISKÓPÉ VENDÉGEI: UNIPAN HELGA ÉLÉSKAMRA

Kedves házigazdánk, **UNIPAN HELGA** sokat sétált távcsővel, fényképezőgéppel, jegyzetfüzettel felszerelve a szabad ég alatt. A látottakat művészi képeken örökítette meg. Itt olvasható mindaz, amit képeiről elárult nekem. Mert a természet a legjobb tanítómester!

Tövises szélű leveleivel, másfél-két méter magasra is nyúló, erős száraival az őszirózsafélék családjába tartozó szamárbogáncs büszkén kiemelkedik a téli tájból. A lágyszárú növény két éven át fejlődik bokorrá, szárainak átmérője a tónél több centiméter is lehet. Nem csoda, hogy köréje, ágainak védelmébe telepednek a magot kereső madarak, rágcsálók.

Az erdőkben, parkokban, gyümölcsösökben élő, rendkívül éber meggyvágók (1) egy része nálunk telet. Neve arra utal, hogy erős csőrével felbontja kedvenc gyümölcsei, a meggy, a szilva magjait. A színéről elnevezett zöldikevel (2) télen is gyakran találkozunk, fészket előszeretettel rakja kertek, bokros területek örökzöld ágai közé. Az etetőkről nem csak a nála gyengébb madarakat, de saját fajtársait is megpróbálja elűzni.

A rozsdás csukként ismert apró, barna-fehér madár népi neve csaláncsúcs (3). Nedves rétek, kaszálók, mocsarak környékén él, bokrok tejetén, nád, kóró hegyében énekel. Vonuló madár, rovarokkal, pókokkal táplálkozik, azok hiányában bogyókkal is beéri. A pirossal, sárgával színezett tengelic (4) vidám, csicsergő hangja igen kellemes. Hernyókkal, bogarakkal táplálkozik, tájainkon állandó madár. Hajlamos beülni az etetőbe és egész napját ott tölteni. Termetéhez képest sokat eszik.

A rikitó citromsármány (5) rövid, erős csőre is kiválóan feltöri a magok kemény burkát. Bokrok tövén, árokparton, dűlőkön fészkel, a hidegben lakott területre is behúzódik. Télen csapatban él. Magot, bogyót, rovarokat fogyaszt, 12 évig is él. Az erdei egér (6) földalatti járatokba gyűjt télire tölgy- és bükkmakkot, fűmagot. Nagy ellensége a róka és a bagoly, őket elkerülendő gyakran hátsó lábára állva figyel. Hiába tele az éléskamra, őneki sem árt, ha elébe hull egy-egy mag a szamárbogáncsról.

◆◆◆
**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SORSOLUNK KI!**

Hogyan viselkedik télen a zöldike?

**E havi díjazottaink: Huszár Csanád Sándor, Sepsiszentgyörgy;
a héderfái IV. osztály.**

**A megfejtéseket és a nyertesek listáját honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php**

